

13. Laurów Z. 2005. Współczesna technika w badaniach skamieniałości drewna: tomografia komputerowa / Z. Laurów, T. Narojek // *Przemysł Drzewny*, 3:
14. Lehmann U. 1988. Wirbellose Tiere der Vorzeit. Leitfaden der systematischen Paleontologie. Ferdinand Enke / U. Lehmann, G. Hillmer. – Verlag, Stuttgart.
15. Weiner J. 1999. Życie i ewolucja biosfery / J. Weiner. – Wydawnictwo Naukowe PWN. – Warszawa.

Лаурув Збигнев, Бык Адам, Нароек Тадеуш. Использование компьютерной томографии для сравнительного анализа мест кормления насекомых в современной и окаменелой древесине

В Польше и Украине есть много мест, особенно на Розточье, на польско-украинской границе в окрестностях Гребенного и Жовквы, где окаменелая древесина деревьев, которые росли там миллионы лет тому, может быть найдена. На поверхности таких окаменелостей можно часто видеть места кормления насекомых. Чтобы определить их родство с современными насекомыми, необходимо получить информацию об их развитии и жизнедеятельности внутри образца. До сих пор это было связано с необходимостью разрушения образцов, которое приводило к их уничтожению.

Сегодня, благодаря X-излучению компьютерной томографии, это может быть сделано с очень высокой точностью и без уничтожения образцов. Сравнения томограмм современной и окаменелой древесины определяют форму, размер и расположение ходов во многих измерениях, из-за чего можно оценить родство современных и ископаемых насекомых. Метод использован с позитивными результатами, что представлено в данной работе. Это свидетельствует, что этот метод целесообразно использовать в палеоботанических исследованиях чаще, поскольку это используют в палеозоологии.

Ключевые слова: X-излучение, компьютерная томография, окаменелая древесина, современная древесина, насекомое-вредитель, сравнительный анализ.

Laurów Zbigniew, Byk Adam, Narojek Tadeusz. The use of computer tomography in the comparative analysis of feeding grounds in the present-day and fossil wood

In Poland and Ukraine there are many places, especially in the Roztocze region, on the Polish-Ukrainian border in the environs of Hrebenne and Zhovkva, where fossil wood of the trees growing there millions of years ago can be found. On the surface of those fossils there can often be seen feeding grounds of insects. To determine its consanguinity with the present living insects may require learning about their run and shape inside a sample. So far it has been connected with the necessity to cut and destroy it.

At present, due to the X-ray computer tomography, it can be done with a very high precision and without destroying the sample. A comparison of the tomographs of the present-day and fossil wood helps determine the shape, size and run of the paths in many directions, and through that the consanguinity of the insects living now and those living long ago. The method was used with positive results and is presented in this article. It is suggested that it should be used in the paleobotanical research more often as it is done in paleozoology.

Keywords: X-ray computer tomography, fossil wood, present-day wood, insect feeding grounds, comparative analysis.

УДК 637.4(477.83)

Ст. викл. О.В. Іванцюра, канд. екон. наук –
Дрогобицький ДПУ ім. Івана Франка

**ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИРОБНИЦТВА ПТАШИНИХ ЯЄЦЬ
У ЛЬВІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ**

Виконано розрахунок необхідного рівня цін на продукцію птахопродуктового підкомплексу. Розроблено перспективні параметри обсягів виробництва яєць на

сільськогосподарських підприємствах. Обґрунтовано прогнозні показники економічної ефективності виробництва продукції птахівництва на сільськогосподарських підприємствах досліджуваного регіону. Розроблено пропозиції щодо збільшення поголів'я птиці на сільськогосподарських підприємствах та збереження її чисельності в особистих селянських господарствах.

Вступ. Птахопродуктовий підкомплекс – органічна складова частина регіонального агропромислового комплексу (АПК). Його функціональне призначення полягає в задоволенні потреб населення в якісних яйцях, м'ясі та продуктах їхнього перероблення, їхньої доступності для всіх доходних груп населення, забезпеченні достатнього рівня грошових доходів, зайнятих у підкомплексі працівників, а також дотриманні екологічних параметрів виробництва. Якщо птахопродуктовий підкомплекс успішно вирішує поставлені перед ним завдання, його функціонування можна вважати ефективним. Ступінь досягнення поставлених цілей є характеристикою рівня ефективності. Якщо будь-яка з поставлених цілей не виконується, птахопродуктовий підкомплекс не можна вважати ефективним.

Постановка завдання. Проблема підвищення ефективності виробництва пташиних яєць залишається актуальною впродовж багатьох років. Тривалий час галузь є збитковою, обсяги виробництва недостатні для повного задоволення потреб населення, а ціни надто високі, особливо для малозабезпечених верств населення. Тому необхідний пошук шляхів покращення економічних умов функціонування галузі, зростання рівня її інтенсифікації та ефективності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окреслена проблема знайшла своє відображення у публікаціях багатьох вітчизняних вчених, зокрема А.Б. Мельника [1], Л.В. Порубанської [2], В.Ф. Ярошенка [3, 4]. Вони визначили основні напрями інноваційного розвитку галузі, нарощування поголів'я та підвищення продуктивності тварин, збільшення прибутків птахівничих підприємств. Разом з тим, недостатньо дослідженими залишаються регіональні аспекти вирішення цієї проблеми.

Метою цього дослідження є вивчення економічних проблем підвищення ефективності виробництва пташиних яєць у малоземельному регіоні, природно-економічні умови недостатньо сприятливі для формування необхідної для розвитку галузі кормової бази. Саме таким регіоном є Львівська область.

Результати досліджень. Птахопродуктовий підкомплекс як єдина система складається з соціальної, економічної та технологічної підсистем. Відповідно, потрібно виділяти три види ефективності підкомплексу: соціальну, економічну, технологічну, а також три групи чинників ефективності. До групи соціальних чинників належать такі: рівень грошових доходів населення та їхня диференціація; заробітна плата найманих працівників та доходи власників підприємств; стан навколишнього середовища; умови праці та відпочинку; рівень освіти та підготовка кадрів. До групи економічних чинників ефективності птахопродуктового підкомплексу належать: ціни та тарифи; податки; бюджетна підтримка виробників продукції; кредитування підприємств; розвиток страхової справи; паритет відносин з економічними партнерами; інвестиційна політика; розвиток ринкової інфраструктури; законодавче

забезпечення прав власності; поглиблення перероблення продукції; підвищення якості продукції; вдосконалення економічних відносин з партнерами та внутрігосподарських відносин; митна політика держави; маркетинг; загальна економічна ситуація у країні. Технологічні чинники охоплюють впровадження нової техніки; впровадження і дотримання новітніх технологій; вдосконалення селекційно-племінної роботи; покращення годівлі птиці; своєчасне здійснення зооветеринарних заходів. Основними чинниками розвитку та ефективності птахівництва в особистих селянських господарствах є: розмір та демографічні характеристики сім'ї; розмір земельної ділянки; харчові вподобання членів сім'ї; зайнятість членів сім'ї; рівень грошових доходів сім'ї; можливості вирощування зернових культур всередині господарства та можливості придбання зерна і комбікормів; рівень трудової активності щодо ведення особистого господарства тощо.

Упродовж 2004-2007 рр. середнє споживання яєць на одну особу у Львівській області зросло з 17 до 18 шт. на місяць. В міських поселеннях цей показник знизився з 19 до 18 шт., а в сільській місцевості – зріс від 14 до 19 шт. Зважаючи на те, що місячна норма споживання яєць становить 24,2 шт., то ні в міських, ні в сільських сім'ях вона не досягнута...

Показники споживання яєць у нижчих доходних групах населення були значно гіршими, ніж у вищих. Найвищий показник (у доходній групі понад 360 грн на одну особу на місяць) в 2007 р. перевищував найнижчий (в доходних групах 90,1-120,0 грн та 120,1-150,0 грн на одну особу за місяць) в 1,64 разів. Не зважаючи на недостатній рівень споживання яєць, населення змушене витратити на забезпечення ними значну частину своїх доходів. У 2007 р. середній статистичний мешканець області витрачав на придбання пташиних яєць в закладах торгівлі 2,68 грн у місяць, тобто 32,16 грн за рік. Це становить 1,4 % від всіх грошових витрат домогосподарств. У найбідніших сім'ях на купівлю яєць витрачалося по 0,19 грн на одну особу за місяць, а в найбагатших – по 5,63 грн, тобто найвищий показник перевищував найнижчий у 29,6 разів. Це засвідчує низький рівень соціальної ефективності регіонального птахопродуктового підкомплексу.

У 2004 р. виробництвом пташиних яєць у Львівській області займалися 13 великих спеціалізованих сільськогосподарських підприємств (табл. 1). До 2006 р. їхня кількість скоротилася до 9. Починаючи з 2007 р., кількість виробників яєць знову зростала і досягла 11 в 2008 р. Загальний обсяг виробництва яєць впродовж 2004-2008 рр. збільшився з 89327 до 92025 тис. шт.

Темпи зростання затрат на виробництво 1 тис. шт. яєць протягом 2004-2008 рр. були значно нижчими від темпів інфляції. За досліджуваний період вони зросли з 161,06 до 167,00 грн, тобто на 3,7 % за загального зростання споживчих цін на 71,7 %. Це засвідчує поширення ресурсощадного типу господарювання на підприємствах підкомплексу, адже ціни на споживані ресурси зростали вищими темпами, ніж собівартість продукції. Витрати ресурсів із розрахунку на одиницю продукції знижувалися, що навіть при випереджаючому зростанні цін на них призвело до загальної економії. Зокрема, значно знизилася затрата праці на 1 тис. шт. яєць: якщо в 2004 р. вони становили 18,7 людино-годин, то в 2008 р. – 5,7, або ж в 3,3 раза.

Табл. 1. Показники економічної ефективності виробництва пташиних яєць в сільськогосподарських підприємствах Львівської області*

Показники	2004 р.	2005 р.	2006 р.	2007 р.	2008 р.
Кількість підприємств	13	13	9	10	11
Отримано яєць, тис. шт.	89327	49232	64606	96789	92025
Те ж в середньому на одне підприємство, тис. шт.	6871	3787	7178	9679	8366
Затрати на 1 тис. шт. яєць: грн	161,06	211,49	154,94	156,50	167,00
Людино-годин	18,7	35,6	2,7	4,5	5,7
Реалізовано яєць, тис. шт.	89337	50089	64201	94101	89817
Рівень товарності, %	100,0	101,7	99,4	97,2	97,6
Виторг від реалізації, тис. грн	12528	10570	14404,6	17953,0	18785,3
Те ж на 1 тис. шт. яєць, грн	140,23	211,02	224,37	190,78	209,15
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн	15092	10544	9966,6	14987,6	16279,4
Те ж на 1 тис. шт. яєць, грн	168,93	210,51	155,71	159,26	181,25
Прибуток, тис. грн	-2564	26,0	4408,0	2966,3	2505,9
Те ж на 1 тис. шт. яєць, грн	-28,70	0,51	68,66	31,52	27,90
Рівень рентабельності, %	-17,0	0,3	44,1	19,8	15,4
Кількість підприємств, які отримали прибутки	0	6	6	6	6
у % до всіх підприємств	0	46,2	66,7	60,0	54,5

*Розраховано за даними Львівського обласного управління статистики.

Тенденції у собівартості 1 тис. шт. яєць були аналогічними. Виробнича собівартість впродовж 2004-2008 рр. зросла з 168,93 до 181,25 грн, тобто на 7,3 %. Значно вищими були темпи зростання середніх цін реалізації. У 2004 р. грошовий виторг від реалізації 1 тис. шт. яєць становила 140,23 грн, а в 2008 р. – 209,15 грн, тобто на 49,1 % більше.

Основними чинниками, які визначають величину прибутку від реалізації пташиних яєць, є кількість реалізованої продукції, її собівартість та середня ціна реалізації. Загальна маса отриманих прибутків виробників яєць у Львівській області протягом 2004-2008 рр. зросла з 2564 тис. грн до 2505,9 тис. грн. Цей вид виробництва перейшов із розряду збиткових до розряду прибуткових. В 2004 р. з розрахунку на 1 тис. шт. яєць було отримано 28,70 грн збитків, а в 2008 р. – 27,90 грн прибутків.

Рівень рентабельності виробництва за цей час зріс з –17,0 % до 15,4 %. Водночас не можна не помітити, що після різкого покращання показників в 2006 р. відбувалося поступове їхнє погіршення в наступні роки. Зростають затрати на виробництво одиниці продукції, затрати праці, зменшується маса отриманого прибутку. Це дає підстави для висновку, що у виробничій сфері нагромаджуються негативні тенденції, надто повільними темпами впроваджуються найновіші досягнення науки і техніки.

У 2008 р. сільськогосподарські підприємства Львівської області виробили 18,7 % від загального обсягу виробництва пташиних яєць в усіх категоріях господарств. Якщо у процесі аналізу економічної ефективності обмежитися тільки сільськогосподарськими підприємствами, то виявиться, що за його межами опиняться основні виробники продукції – особисті селянські

господарства. Вітчизняна статистика не дає достатнього матеріалу для докладного аналізу економічної ефективності у цих господарствах. Але виконання певних розрахунків на основі наявної інформації цілком можливе.

Методику розрахунку показників собівартості та доходності виробництва продукції птахівництва в особистих селянських господарствах ми виконували так само, як і для сільськогосподарських підприємств, з урахуванням специфіки цього виду господарств. Усі куповані види ресурсів оцінювали за діючими на час розрахунку ринковими цінами. Власні ресурси оцінювали за собівартістю їх виробництва всередині господарства.

Табл. 2. Витрати та доходність виробництва 1000 шт. яєць в особистих селянських господарствах, 2004 р.

Показники	З оплатою праці		Без оплати праці	
	грн	структура, %	грн	структура, %
Оплата праці	59,85	36,3	-	-
Корми	87,50	53,1	87,50	83,3
Засоби захисту птиці	0,23	0,1	0,23	0,2
Електроенергія та паливо	1,31	0,8	1,31	1,2
Амортизація	14,19	8,6	14,19	13,5
Ремонти	1,50	0,9	1,50	1,4
Інші витрати	0,34	0,2	0,34	0,4
Виробнича собівартість – всього	164,92	100,0	105,07	100,0
Витрати на реалізацію	11,00	X	11,00	X
Повна собівартість	175,92	X	126,07	X
Ціна реалізації	300,00	X	300,00	X
Рівень рентабельності, %	70,5	X	138,0	X

В особистих селянських господарствах забезпечується значно вищий рівень доходності виробництва пташиних яєць, ніж на сільськогосподарських підприємствах. Як з урахуванням оплати праці, так і без врахування, в цих господарствах досягаються високі показники окупності затрат (табл. 2).

Визначальною ланкою створення сприятливої економічної ситуації для птахопродуктового підкомплексу повинен стати комплекс заходів, орієнтованих на довготривалий і стабільний кінцевий результат. Основними серед цих заходів, на нашу думку, є: оздоровлення макроекономічної ситуації, насамперед підвищення платоспроможного попиту населення; підтримання паритетності економічних відносин підприємств птахопродуктового підкомплексу з економічними партнерами; покращення функціонування фінансово-кредитної системи, спрямоване на використання програмно-цільового механізму фінансування ефективних ринкових проектів, формування спеціальних фондів пільгового кредитування для виробничих цілей і руху продукції на ринку; розширення поставок техніки та обладнання на основі лізингу за бюджетної фінансової підтримки, істотне зниження податку на додану вартість на найважливіші види техніки та обладнання для підприємств птахопродуктового підкомплексу; вдосконалення міжгалузевих економічних відносин на основі використання систем цільових та гарантованих цін, обмеження цін на енергоресурси, застосування податкових та інших пільг для галузей, що постачають ресурси для підприємств птахопродуктового підком-

лексу; захист вітчизняних товаровиробників на внутрішньому ринку від експансії імпортерів та недосконалої конкуренції; фінансове та організаційне сприяння прискореному розвитку інфраструктури ринку, зокрема великих оптових продовольчих, а також місцевих ринків, товарних бірж, проведення аукціонів, ярмарок та інших форм організованої оптової та роздрібної торгівлі з виходом на них безпосередніх товаровиробників або їхніх представних організацій, зазвичай кооперативного типу; сприяння розвитку маркетингової діяльності, створенню системи повноцінної і достовірної інформації, організації консультаційних центрів, дорадчої служби.

Забезпечення високих показників ефективності потребує покращення функціонування регіональних органів управління АПК та управлінських структур птахопродуктового підкомплексу. Вони повинні здійснити глибокий аналіз причин недостатньої ефективності кожного з підприємств, виявити внутрішні невикористані чи недостатньо використані резерви; визначити і реалізувати організаційні, економічні, адміністративні, кадрові заходи, здатні значно покращити ситуацію. Одночасно варто виробити стратегію переведення регіонального птахопродуктового підкомплексу на умови роботи відповідно до принципів СОТ, які ґрунтуються на функціонуванні високотоварного й ефективного птахівництва, тобто спеціалізованого, з оптимальною концентрацією птиці, що використовує тварин високопродуктивних порід та інтенсивні технології їхнього утримання.

Заходи регіональних органів управління АПК потрібно спрямовувати не лише на розвиток птахівничих підприємств, але й мікроферм в особистих селянських господарствах. Відновлення системи споживчої кооперації, формування ефективної системи заготівель продукції, різноманітних консультаційних центрів та дорадчої служби здатні активізувати їхнє функціонування.

Серед основних напрямів формування сучасного висококонкурентного птахівництва в умовах Львівської області потрібно виділити: покращення годівлі тварин завдяки покращенню забезпечення птахофабрик кормами; вдосконалення племінної роботи; забезпечення збереження поголів'я; відтворення виробничого потенціалу та організації його ефективного використання; запровадження ресурсощадних технологій виробництва продукції; вдосконалення процесу перероблення птахівничої сировини, розширення асортименту і підвищення якості продукції; освоєння сучасних методів маркетингу, збуту, реклами.

Основним обмежувальним чинником, який визначає рівень споживання населенням продукції птахопродуктового підкомплексу, було визначено доходи населення. Аналіз еластичності показав, що на перспективу існують широкі можливості для збільшення обсягів виробництва, реалізації і споживання пташиних яєць.

Коефіцієнти еластичності попиту на пташині яйця особливо високі в перших трьох найменш доходних групах домогосподарств. У разі зростання середньодушового доходу домогосподарства, яке має його величину в межах 90-150 грн на одну особу за місяць, на 1 % грошові витрати на придбання яєць зростають більше ніж на 4 %. У вищих доходних групах коефіцієнт еластичності доволі низький. Однак величина середньозваженого коефіцієнта елас-

тичності становить 1,71, тобто на ринку пташиних яєць проявляється явище ультраеластичності. У разі збільшення продаж цього продукту його виробники можуть розраховувати на збільшення виторгу від реалізації та прибутків.

Здійснено прогностичні розрахунки попиту населення області на пташині яйця. При цьому враховували величину попиту за децильними доходними групами населення в 2006-2007 рр. Основними етапами алгоритму побудови кореляційно-регресійної моделі споживання яєць стали: відбір незалежних факторних ознак; збір даних за незалежними змінними факторними та результативними змінними; побудова часових рядів змінних факторних і результативних ознак; визначення взаємозв'язку між змінними та результативними ознаками; здійснення кореляційно-регресійного аналізу; порівняння ролі факторів; оцінка результатів виконаних розрахунків.

Коло факторних ознак ми визначили, виходячи з логічного аналізу взаємозв'язків між соціально-економічними явищами. Таким чином було відібрано чотири змінні факторні ознаки: X_1 – грошові витрати домогосподарств з розрахунку на одного члена домогосподарства; X_2 – питома вага грошових витрат на придбання пташиних яєць у структурі загальних грошових витрат домогосподарств; X_3 – середня ціна на пташині яйця з урахуванням відповідного річного індексу – дефлятора; X_4 – середній розмір домогосподарства, чол. Результативна ознака – попит на пташині яйця одного члена домогосподарства (Y).

Грошові витрати було вибрано для формування кореляційно-регресійної моделі, тому що за цим видом доходів населення спостерігається еластичність попиту на яйця. Сукупні витрати такої властивості не демонструють. Крім того, враховували перспективу зростання ролі грошових витрат населення у структурі загальних витрат.

Відповідно до вимог статистичної науки для забезпечення достовірності результатів кореляційно-регресійного аналізу, кількість змінних повинна бути якомога більшою (не меншою 15-20 спостережень). Вітчизняна статистика поділяє домогосподарства за величиною доходів та витрат на одинадцять груп, а також на десять децильних груп. Кількість груп виявляється недостатньою для побудови якісної кореляційно-регресійної моделі. Виходом із такої ситуації є побудова часових рядів змінних за кілька років. У нашому випадку для цього достатньо даних за 2006-2007 рр. Для забезпечення вимог статистичної науки до побудови часових рядів необхідно провести дефляцію грошових витрат за 2007 рр. відповідно до індексу споживчих цін. Так само проводимо дефляцію цін на пташині яйця відповідно до величини індексу цін на них. Саму ціну на пташині яйця у відповідній децильній групі ми визначали як результат від ділення величини сукупних витрат на них з розрахунку на одну особу на середньодушовий показник споживання яєць.

Логічний аналіз часових рядів факторних та результативних ознак показав наявність лінійного типу взаємозв'язку між ними. Після оброблення первинної статистичної інформації ми отримали таку багатофакторну модель попиту населення Львівської області на пташині яйця:

$$Y = 11,2164 + 0,015 \cdot X_1 + 2,217 \cdot X_2 - 0,762 \cdot X_3 - 2,84 \cdot X_4.$$

Порівняння коефіцієнтів парної кореляції між кожною з факторних ознак та результативною ознакою показало, що основними чинниками диференціації споживчого попиту на пташині яйця є величина середньодушових грошових витрат домогосподарств (коефіцієнт парної кореляції становить 0,875), рівень цін на яйця на ринку (коефіцієнт парної кореляції – -0,89), середній розмір домогосподарства (коефіцієнт парної кореляції – -0,881). Між результативною та першою з наведених факторних ознак спостерігається прямий зв'язок, тобто зростання факторної ознаки призводить до збільшення результативної. Інші дві факторні ознаки мають обернений вплив на величину попиту – їхнє збільшення призводить до зменшення попиту. Ступінь тісноти взаємозв'язку між результативною та трьома наведеними факторними ознаками – високий. Дещо нижчий цей взаємозв'язок між величиною попиту та питомою вагою витрат на придбання пташиних яєць у структурі загальних грошових витрат домогосподарств (X_3) і становить 0,505.

Комплексний вплив факторів на величину попиту на пташині яйця ми простежили за допомогою коефіцієнта детермінації, який показує питому вагу зміни результативної ознаки під впливом факторних ознак. Він становив 0,898, тобто окресленою нами сукупністю чинників пояснюється 89,8 % зміни попиту на пташині яйця з розрахунку на одного члена домогосподарства. Під впливом всіх інших не врахованих нами чинників він змінюється лише на 10,2 %.

Висновки. Ми не робили спроби довготермінового прогнозу попиту на пташині яйця. В умовах перехідної економіки, коли соціально-економічні умови змінюються досить інтенсивно, такі прогнози, зазвичай, не відзначаються великою точністю. Тому ми обмежилися прогнозуванням показників на 2013 рр., тобто на п'ять років вперед, порівняно з тим періодом, за який наявна фактична статистична база. До того ж, ми передбачали, що протягом цих п'яти років не відбудеться яких-небудь надзвичайних ситуацій в економіці загалом і вона демонструватиме такі самі тенденції свого розвитку, як і минулі п'ять років.

Підставивши прогнозні величини ознак-факторів в кореляційно-регресійну модель, ми отримали величину попиту на пташині яйця на 2013 р. з розрахунку на одну особу. Вона становить 14,5 шт. яєць на одну особу за місяць, або ж 174 шт. на рік. За розрахункової перспективної чисельності населення області 2600 тис. чол. це становитиме 452,4 млн шт. яєць. Саме такою можна вважати перспективну місткість регіонального ринку яєць.

Сільськогосподарські підприємства стануть основними постачальниками пташиних яєць на ринок. Тому більша його частина буде заповнена продукцією, виробленою в цих господарствах. Особисті селянські господарства, на нашу думку, вже досягли максимальних обсягів виробництва яєць і надалі залишатимуться стабільними на рівні 420 млн шт. Навіть за найкращої організації закупівель яєць у цих господарствах за допомогою відродження системи споживчої кооперації чи організації нових заготівельно-збутових кооперативів вдасться досягти 20 % рівня товарності. Це означає, що в 2013 р. особисті селянські господарства будуть спроможні поставити на ринок 84 млн шт. яєць. Інші 368,4 млн шт. для заповнення ринку повинні виробити і

реалізувати сільськогосподарські підприємства. В 2008 р. вони реалізували 89,8 тис. шт. У разі збереження сучасних тенденцій у доходах населення і попиту сільськогосподарські підприємства матимуть змогу збільшити обсяги виробництва яєць в чотири рази. При цьому вони не матимуть великих проблем з їхнім збутом.

Зважаючи на те, що рівень товарності яєць на сільськогосподарських підприємствах становить 93,0 %, загальний прогнозний обсяг виробництва становитиме 396 млн шт. Виробництво яєць у всіх категоріях господарств становитиме 816 млн шт., тобто 314 шт. з розрахунку на одну особу за рік. Це дасть змогу за збереження сучасного рівня товарності виробництва забезпечити досягнення раціональних норм споживання яєць як у міських, так і в сільських домогосподарствах. Потреби у ввезенні яєць з інших регіонів не буде. Весь обсяг виробництва і споживання буде забезпечено за рахунок власного виробництва.

Література

1. Мельник Б. Стан та резерви збільшення обсягів виробництва продукції птахівництва / Б. Мельник // Тваринництво України. – 2001. – № 4. – С. 10-12.
2. Порубанська Л.В. Ефективність виробництва яєць у птахівницьких підприємствах / Л.В. Порубанська // Економіка АПК. – 2001. – № 11. – С. 78-80.
3. Ярошенко В.Ф. Напрями розвитку птахівництва в умовах ринкових відносин / В.Ф. Ярошенко // Регіональна економіка. – 2003. – № 8. – С. 8-12.
4. Ярошенко В.Ф. Підвищення ефективності галузі птахівництва на базі інновацій / В.Ф. Ярошенко // Економіка АПК. – 2003. – № 11. – С. 16-20.

Иванцюра О.В. Эффективность производства птичьих яиц во Львовской области

Проведен расчет необходимого уровня цен на продукцию птицепродуктового подкомплекса. Разработаны перспективные параметры объемов производства яиц в сельскохозяйственных предприятиях. Обоснованы прогнозные показатели экономической эффективности производства продукции птицеводства в сельскохозяйственных предприятиях исследуемого региона. Разработаны предложения по увеличению поголовья птицы в сельскохозяйственных предприятиях и сохранения его численности в личных крестьянских хозяйствах.

Ivantsyura O.V. The effectiveness of poultry eggs production in Lviv region

The calculation of the required level of product prices food-birds subseries. Developed promising options volumes of egg production in agricultural enterprises. Substantiated prognosis indicators of economic efficiency of production of poultry products in the agricultural enterprises of the region under study. The proposals to increase poultry in agricultural enterprises and maintain its strength in personal farmers.

УДК 639.1.02.07 Доц. П.Б. Хоєцький, канд. с.-г. наук – НЛТУ України, м. Львів **ДО АНАЛІЗУ СПИСКУ МИСЛИВСЬКИХ ЗВІРІВ УКРАЇНИ**

Проаналізовано видовий склад теріофауни України. До основних мисливських звірів віднесено 33 види. Об'єктами систематичного полювання є 16 видів. У Західному регіоні нараховується 43 основних мисливських звірів, що становить 34 % від загальної кількості ссавців, і 65 % – від загальної кількості мисливських видів фауни України.

Ключові слова: ссавці, мисливські звірі, західний регіон України.